

piše Aleksandra Miladinović

RAST NIJE UVEK VIDLJIV

*o trenucima u kojima se porodica menja,
iako se to ne primećuje*

U porodičnoj terapiji često se govori o promeni kao o procesu koji se odvija ispod površine.

Klijenti ponekad dođu sa željom da „reše problem“, da se neko ponašanje zaustavi, da komunikacija postane bolja, da se porodica ponovo poveže. Ali sistemska perspektiva nas uči da rast ne znači povratak na staro, već spremnost sistema da se reorganizuje. Taj proces retko izgleda spektakularno. Češće deluje kao zatišje.

Porodični sistem ima svoju dinamiku: ravnotežu, koja koliko god bila disfunkcionalna, ima svrhu. Kada se u terapijskom procesu pojavi nova svest, novi način razumevanja odnosa, sistem se pomera, ali ne odmah spolja, već iznutra. To je trenutak kada porodica počinje da primećuje, da prepoznaje stare obrasce i da uči da izdrži trenutke neizvesnosti bez povratka u poznato.

Salvador Minuchin je pisao da „stabilnost porodice zavisi od njene sposobnosti da se prilagođava“, da menja strukturu kako bi sačuvala povezanost. U takvom prilagođavanju, promene su često nevidljive. Promene se neće videti u rečima, već u pauzama između njih. To su trenuci u kojima porodica uči da funkcioniše na potpuno novi način.

“

“Sistemska promena ne znači povratak na staro, već spremnost porodice da se reorganizuje.

”

U tom smislu, terapijski „zastoj“ često je znak da se nešto duboko menja. Kada porodica ne zna kako dalje, ali više ne može po starom, ona se nalazi upravo u prostoru rasta. Kao što seme mora neko vreme provesti u tami zemlje pre nego što nikne, tako i porodica prolazi kroz faze koje sun a prvi pogled nevidljive, ali donose promene i preoblikovanja.

Terapijski proces ponekad se prepoznaje tek retroaktivno, kroz rečenice poput: „Ne znam kada se to promenilo, ali sada razgovaramo drugačije.“

To „drugačije“ nije slučajnost, već je rezultat dugog unutrašnjeg rada koji se odvijao bez svedoka.

Rast porodice ne odvija se kroz nagle preokrete, već kroz postupene promene u obrascima interakcije. To su trenuci u kojima članovi porodice počinju da reaguju drugačije, ne zato što su doneli odluku da se promene, već zato što su počeli da prepoznaju dinamiku koja ih je ranije nesvesno vodila.

Takve promene često su nevidljive, ali ukazuju na novu ravnotežu sistema: više fleksibilnosti, manje reaktivnosti i veću sposobnost da se odgovori na stres bez vraćanja u stare obrasce. Nevidljiv rast u porodici, dakle, nije odsustvo promene, već proces restrukturiranja odnosa koji postaje vidljiv tek kada se novi obrasci učvrste.

To je onaj trenutak kada porodica funkcioniše s više jasnoće, a sa manje napetosti, ne zato što je problem nestao, već zato što se promenio način na koji sistem na njega reaguje.

“

Promene su često nevidljive dok ne dođu u pravi kontekst. Terapeutski prostor pomaže porodici da te promene postanu vidljive i funkcionalne u svakodnevnom životu.

”

